

2. Адкинс Л., Адкинс Р. Древняя Греция. Энциклопедический справочник. 2008, с. 120-122.

*Стрельченко К.А.,
аспірант кафедри управління охороною здоров'я
та публічного адміністрування
Національного університету охорони здоров'я України
ім. П. Л. Шупика*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПАРАМЕДИКА, ЯКИЙ ВИКОНУЄ ФУНКЦІЇ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ, В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

На сьогоднішній день поняття парамедика лише впроваджується у нашу життєдіяльність. Воно почало з'являтися у процесі проведених реформ у 2017 року в Україні, метою якої є покращення якості екстреної допомоги. Саме у межах цієї реформи з'явилося сучасне поняття та нова спеціальність із назвою парамедик.

Відповідно чинного законодавства парамедиком визначено особу з рівнем освіти не нижче молодшого бакалавра галузі знань «Охорона здоров'я» та відповідною спеціалізацією (термін навчання 3 роки). Кваліфікаційні вимоги висуваються до парамедика вищі, ніж до фельдшера. До них належать:

- взаємодія з іншими медичними службами;
- оцінювання зовнішнього середовища щодо можливих загроз для нього чи для інших людей;
- огляд пацієнтів щодо невідкладних станів;
- проведення медичного сортування;

- зупинка зовнішньої кровотечі з використанням прямого тиску, тампонування чи джгутів;
- забезпечення прохідності дихальних шляхів із застосуванням назофарингеального чи орофарингеального повітропроводу, надгортанного повітропроводу, інтубації трахеї;
- проведення серцево-легеневої реанімації, в тому числі з використанням дихальної апаратури та дефібрилятора;
- здійснення інгаляцій, ін'єкцій;
- надання допомоги при побічних реакціях на лікарські засоби;
- аналіз робочого процесу з метою підвищення якості роботи, тощо [1].

Необхідно відзначити що парамедик здійснює професійну діяльність під керівництвом лікаря або самостійно; оцінює місце події на наявність загроз власному життю і життю інших людей, фактори, що впливають на стан та здоров'я пацієнтів; забезпечує власну безпеку; зберігає недоторканість місця події та речових доказів, взаємодіє з іншими екстреними службами; обстежує хворих на наявність невідкладних станів, виконує медичне сортування; приймає рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію; за необхідності консультується з лікарем; надає екстрену медичну допомогу при травмах чи захворюваннях дихальної, серцево-судинної, ендокринної, імунної, нервової систем, системи травлення та сечостатевої системи, при психічних розладах, при пошкодженнях опорно-рухового апарату, при дії зовнішніх факторів та при пологах; розраховує дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту; здійснює медичні процедури і маніпуляції: інгаляції, ін'єкції; забезпечує внутрішньокістковий та периферичний внутрішньовенний доступи, спостерігає та надає допомогу при побічних реакціях на лікарські засоби; встановлює сечові катетери, шлункові зонди, забезпечує прохідність верхніх дихальних шляхів, декомпресійну пункцію плевральної порожнини, встановлює

назо- та орофарингіальні повітропроводи, надгортанні повітропроводи, здійснює інтубацію трахеї, хірургічне відновлення прохідності дихальних шляхів; зупиняє кровотечі прямим тиском, тампонуванням та за допомогою механічних засобів для зупинки кровотечі, при травмах проводить стабілізацію хребта, стабілізацію та іммобілізацію опорно-рухового апарату, накладає пов'язки; здійснює серцево-легеневу реанімацію, у тому числі із застосуванням дефібрилятора та дихального обладнання; записує та інтерпретує результати електрокардіограми; виконує апаратні дослідження і невідкладні процедури та здійснює підготовку пацієнта до інших досліджень; аналізує робочий процес з метою підвищення якості роботи; веде медичну документацію; передає до відділення екстреної медичної допомоги інформацію про процес надання медичної допомоги пацієнту на місці події та протягом транспортування до відділення, при необхідності допомагає персоналу відділення екстреної медичної допомоги; керує спеціалізованим санітарним автомобілем екстреної медичної допомоги; проводить заміну витратних матеріалів, перевіряє справність та готовність обладнання, підтримує спеціалізований санітарний автомобіль екстреної медичної допомоги у стані готовності, працює з наявним спеціалізованим обладнанням; допомагає при транспортуванні пацієнтів, виконує перевезення пацієнтів до закладів охорони здоров'я; дотримується принципів медичної деонтології; забезпечує збереження лікарської таємниці; постійно удосконалює свій професійний рівень.

Фельдшери, що працюють у бригадах екстреної медичної допомоги, зможуть стати парамедиками, пройшовши підвищення кваліфікації до рівня парамедика. На проходження тренування та сертифікацію фельдшерів екстреної медичної допомоги до рівня парамедиків, водії – до рівня екстрених медичних техніків Міністерство охорони здоров'я визначило

перехідний 5-річний період. До цього часу вони можуть працювати у складі бригад [2, 3].

Введення парамедиків стосується лише фельдшерів зі складу бригад екстреної (швидкої) допомоги. На ФАПх (фельдшерсько-акушерських пунктах) чи у інших місцях фельдшери продовжують працювати.

Водії екстреної допомоги після проходження навчання зможуть надалі працювати екстреними медичними техніками. Проте екстрений медичний технік матиме відповідні навички аби допомагати парамедику в наданні допомоги [1].

На перехідний період у бригадах також будуть надалі працювати лікарі медицини невідкладних станів. Для отримання сертифіката спеціаліста лікарю слід вчитись 6 років у медичному вузі та 1,5 року проходити інтернатуру. Проте на даний момент лікарі часто їздять на виклики, які не відповідають їх високій кваліфікації. Після закінчення перехідного періоду лікарів будуть залучати лише на окремі важкі випадки, як це відбувається у багатьох розвинутих країнах [4, 5, 6]. Більшість з них перейде працювати у відділення екстреної допомоги лікувальних закладів [7].

Відповідно, парамедик наділений широким колом повноважень у своїй професійній діяльності і від нього залежить не лише здоров'я пацієнта але й його життя. Тому впровадження та розвиток парамедичної допомоги та сфери парамедицини в Україні в цілому є необхідним та своєчасним.

Література:

1. Зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я" : Наказ МОЗ від 09 серпня 2017 р. № 918 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0918282-17#Text>

2. Моїсеєнко А. Парамедицині в Україні бути. Кого це стосується і як працюватиме?. 112 Україна URL : <https://ingeniusua.org/articles/paramedyky-v-ukrayini-ta-sviti>

3. Реформа екстреної медичної допомоги не призведе до звільнення лікарів. *Український медичний часопис*. 2017 URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ztltuFYeooQ&t=23s>

4. Ambulance doctor committed suicide after death of patient given wrong drug dose URL : <https://www.birminghammail.co.uk/news/midlands-news/air-ambulance-doctor-committed-suicide-12463360>

5. Team Spotlight: Tony Joy URL : <https://londonsairambulance.co.uk/our-service/news/2017/10/team-spotlight-tony-joy-pru>

6. How pre-hospital doctors are saving lives in the field as part of the NSW Ambulance Special Casualty Access Team URL : <https://www.dailytelegraph.com.au/news/nsw/how-prehospital-doctors-are-saving-lives-in-the-field-as-part-of-the-nsw-ambulance-special-casualty-access-team/news-story/61a4b00f3e3f3ee3acaca0a80c5359af>

7. Медична реформа в Україні: штучне дихання для "швидкої" URL : <https://www.dw.com/uk>

Чумаков Д.Д.,

здобувач 2-го курсу ННІ №3 НАВС,

Булик І.Л.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Публічне управління в умовах воєнного стану має свої характерні особливості та механізми розвитку. Вони потребують окремих наукових досліджень задля вироблення